KU LEUVEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

Peiling burgerzin en burgerschapseducatie in de derde graad aso, bso, kso en tso + Vergelijking met ICCS 2016

Inspiratiedag PAV – sessie 5
7 december 2017

Margo Vandenbroeck

Overzicht

DEEL 1

Peiling burgerzin en burgerschapseducatie

DEEL 2

Vergelijking peiling burgerzin en ICCS 2016

DEEL 3

Conclusie en besluit

DEEL 1:
Peiling burgerzin en burgerschapseducatie

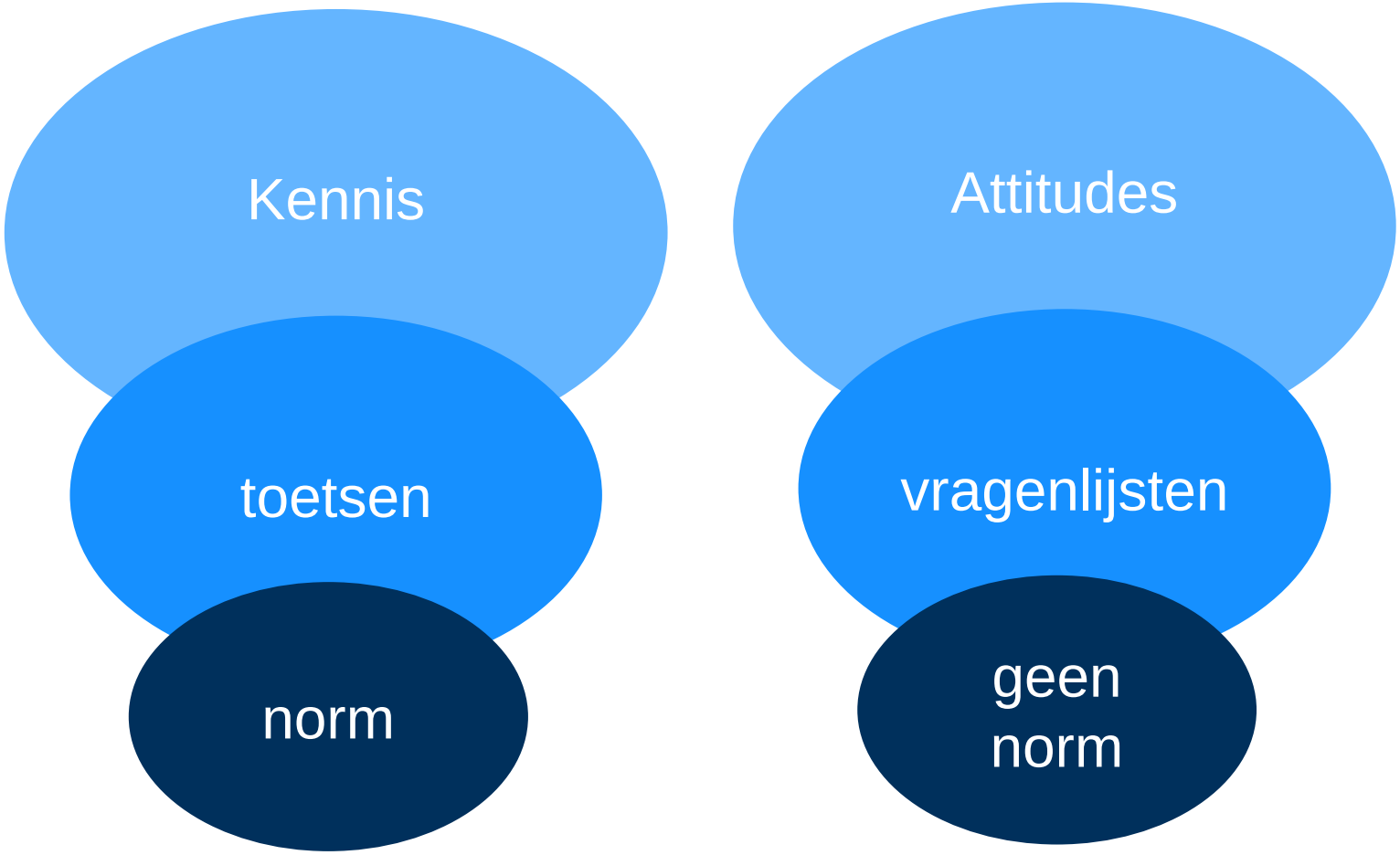
KU LEUVEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

Onderzoeksvraag

Bereiken leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad aso, bso, kso en tso de vakoverschrijdende eindtermen (VOETen) met betrekking tot burgerzin en burgerschapseducatie?

VOETen burgerzin en burgerschapseducatie

Toetsen

Contexten in de VOETen

context 1: lichamelijke gezondheid en veiligheid
context 2: mentale gezondheid
context 3: socio-relationele ontwikkeling
context 4: omgeving en duurzame ontwikkeling
context 5: politiek-juridische samenleving
context 6: socio-economische samenleving
context 7: socio-culturele samenleving

1. Socio-economisch en duurzaam handelen

2. Relaties en cultuur

3. Democratisch handelen

Vragenlijsten

- Leerlingen en ouders

- Achtergrond- en gezinskenmerken
- Aspecten van burgerschap
- Attitudes t.o.v. burgerschaps-gerelateerde thema's

- School

- Beleid
- Aanbod

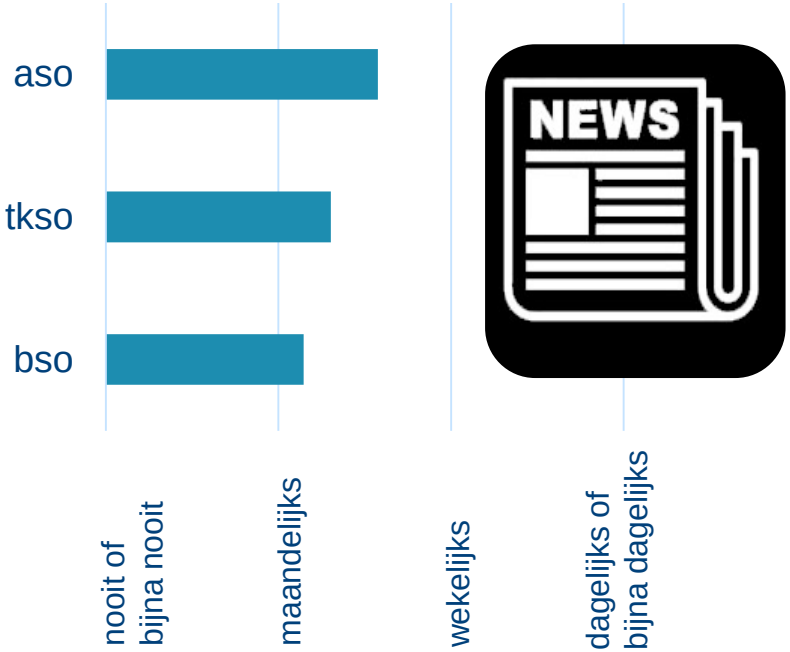
RESULTATEN

Vragenlijsten

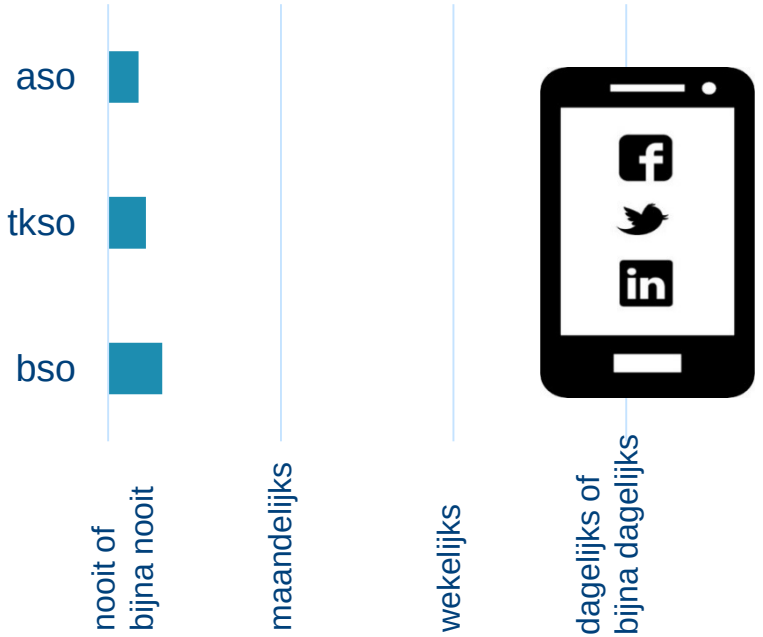
Interesse en engagement

Aspecten

Interesse in actualiteit

Politiek of sociaal engagement op sociale media

Wat hebben leerlingen geleerd?

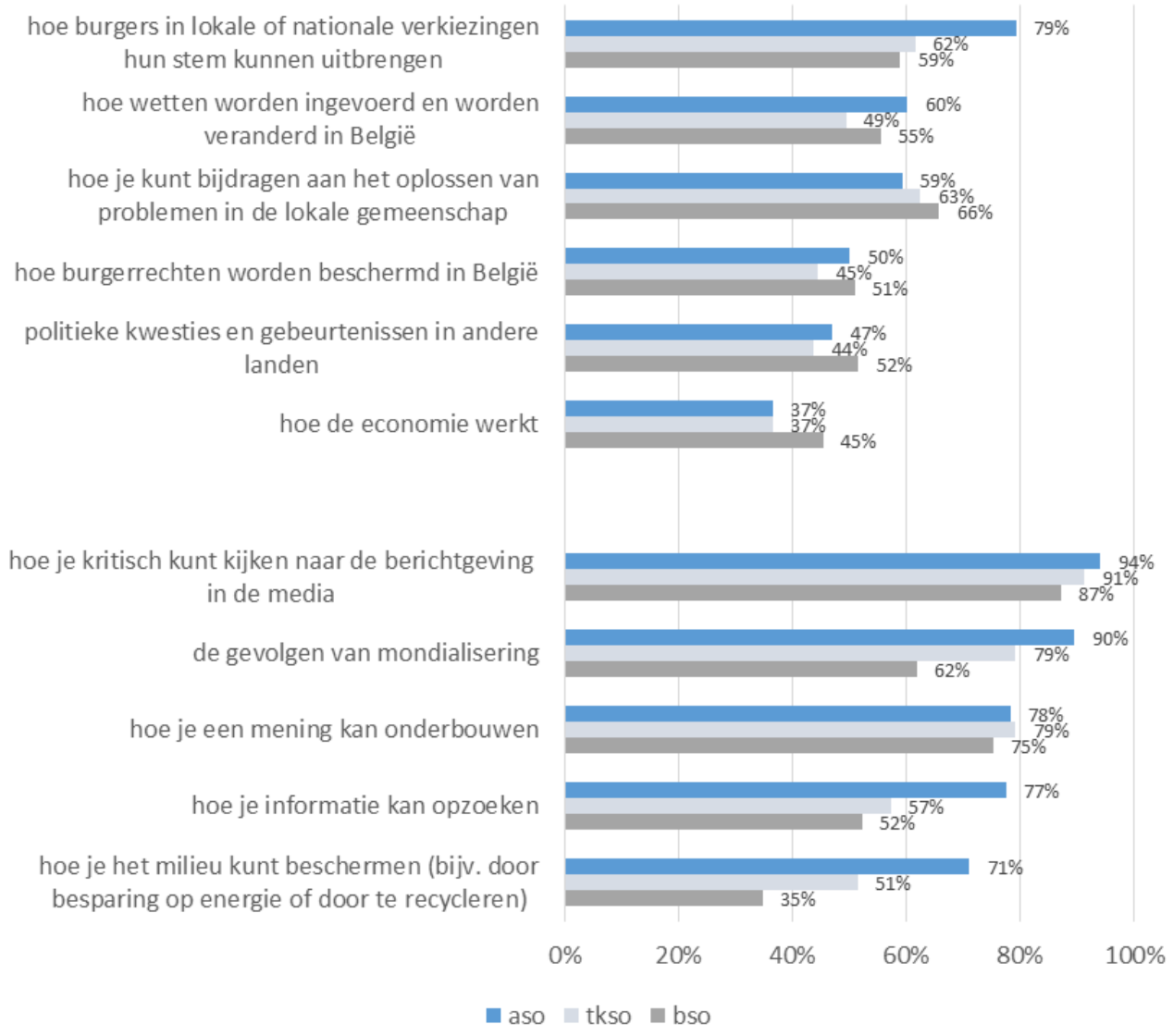
Aspecten

politiek

economie

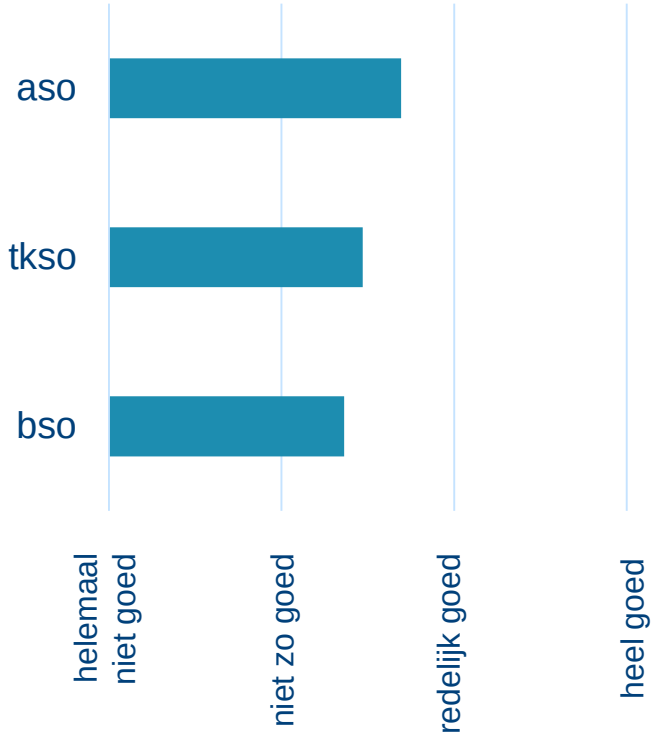
kritisch

denken

Zelfconcept t.a.v. burgerzin

Aspecten

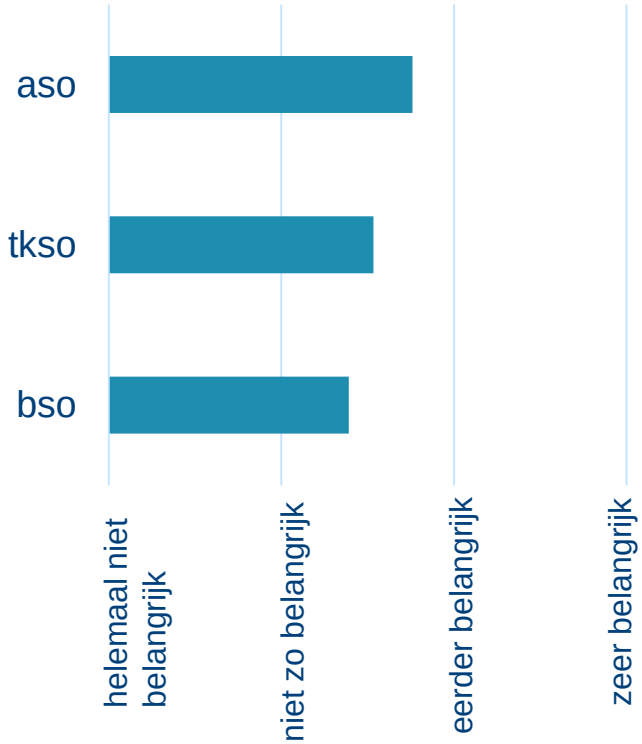

Conventioneel/sociaal burgerschap

Attitudes

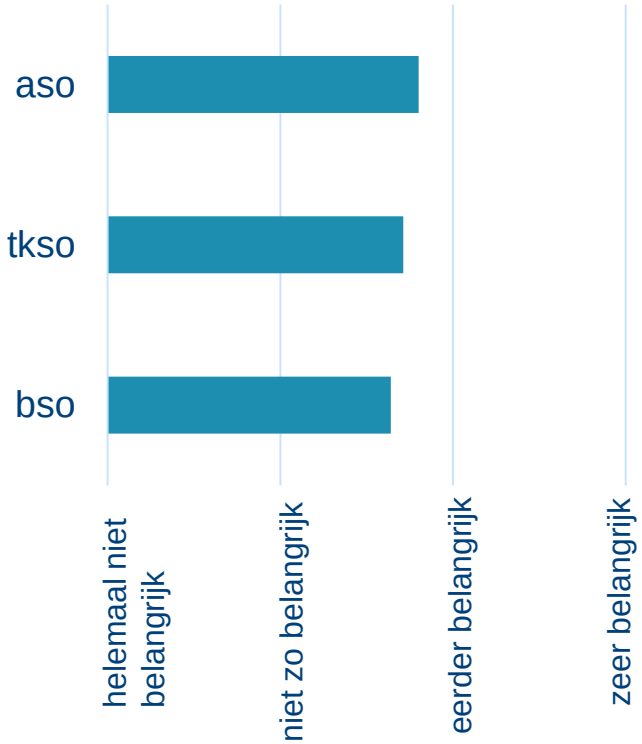

Conventioneel burgerschap

Sociaal burgerschap

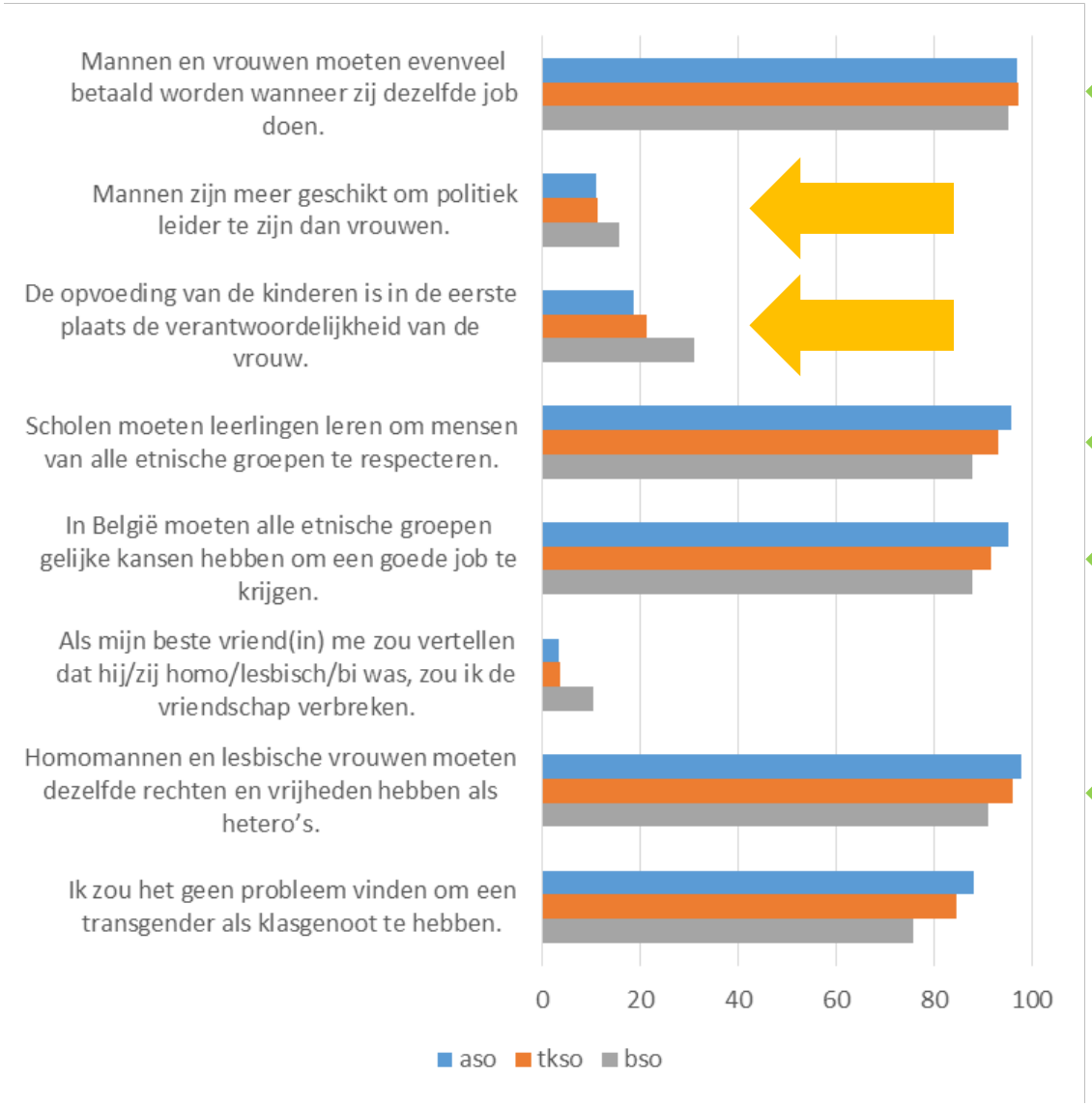
Vertrouwen in instellingen

Attitudes

Gelijkheid

Attitudes

RESULTATEN

Toetsen

Percentage leerlingen dat de ET haalt

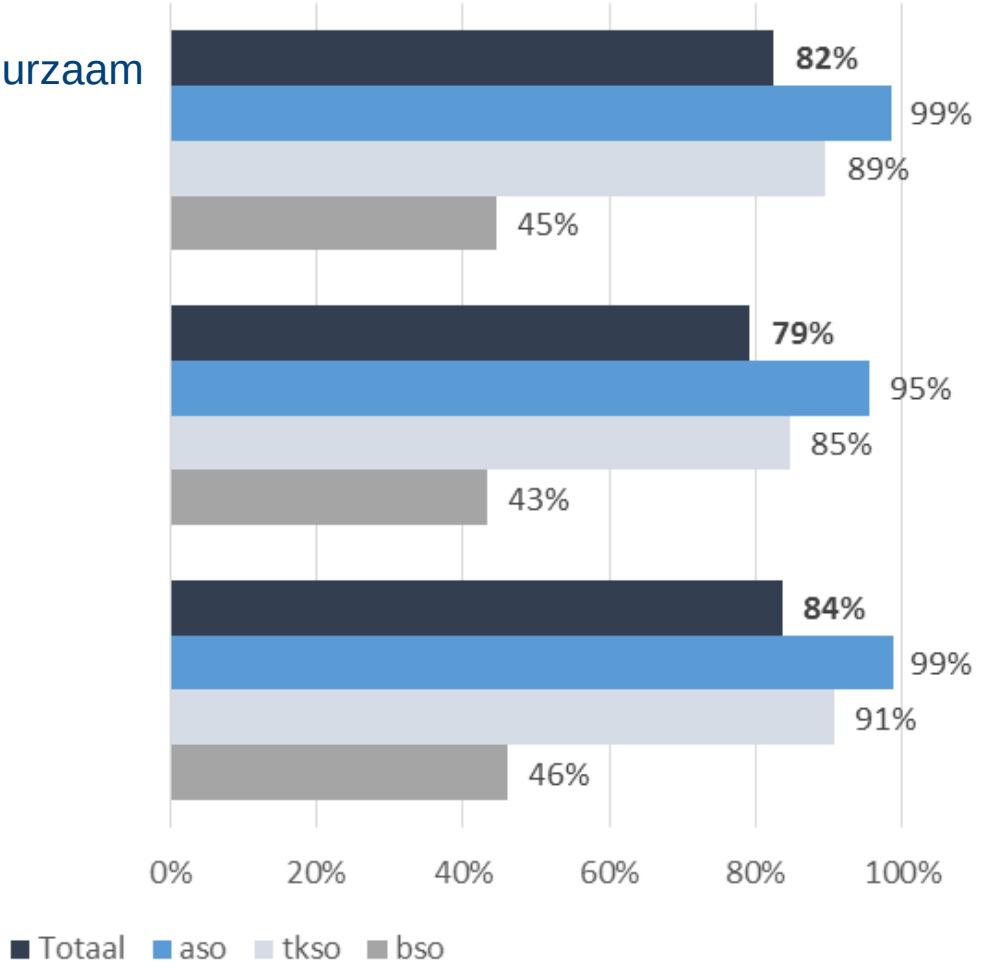
Socio-economisch en duurzaam handelen

Relaties en cultuur

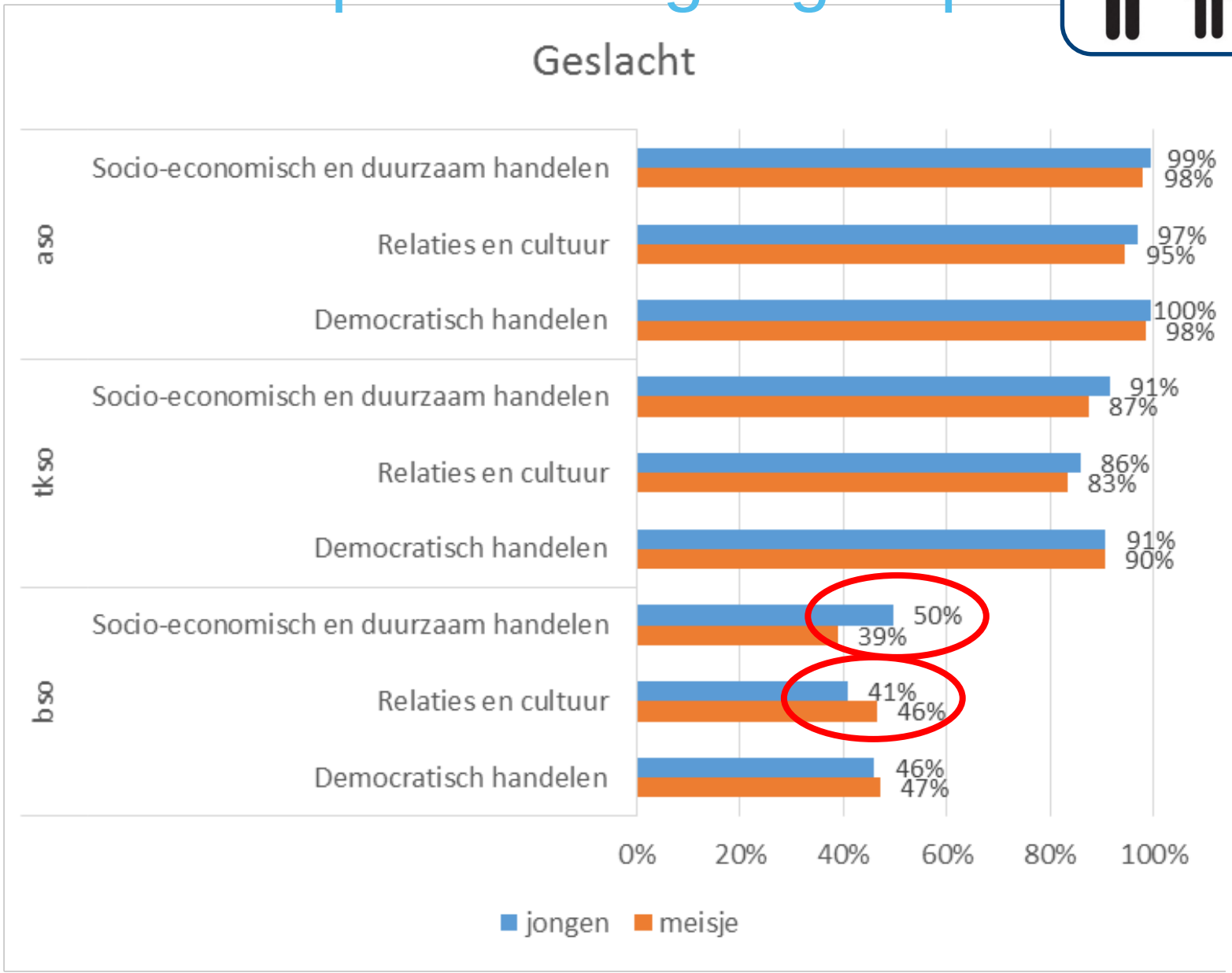

Democratisch handelen

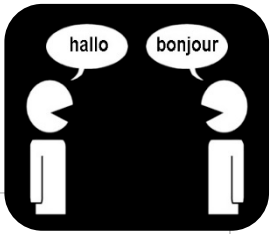

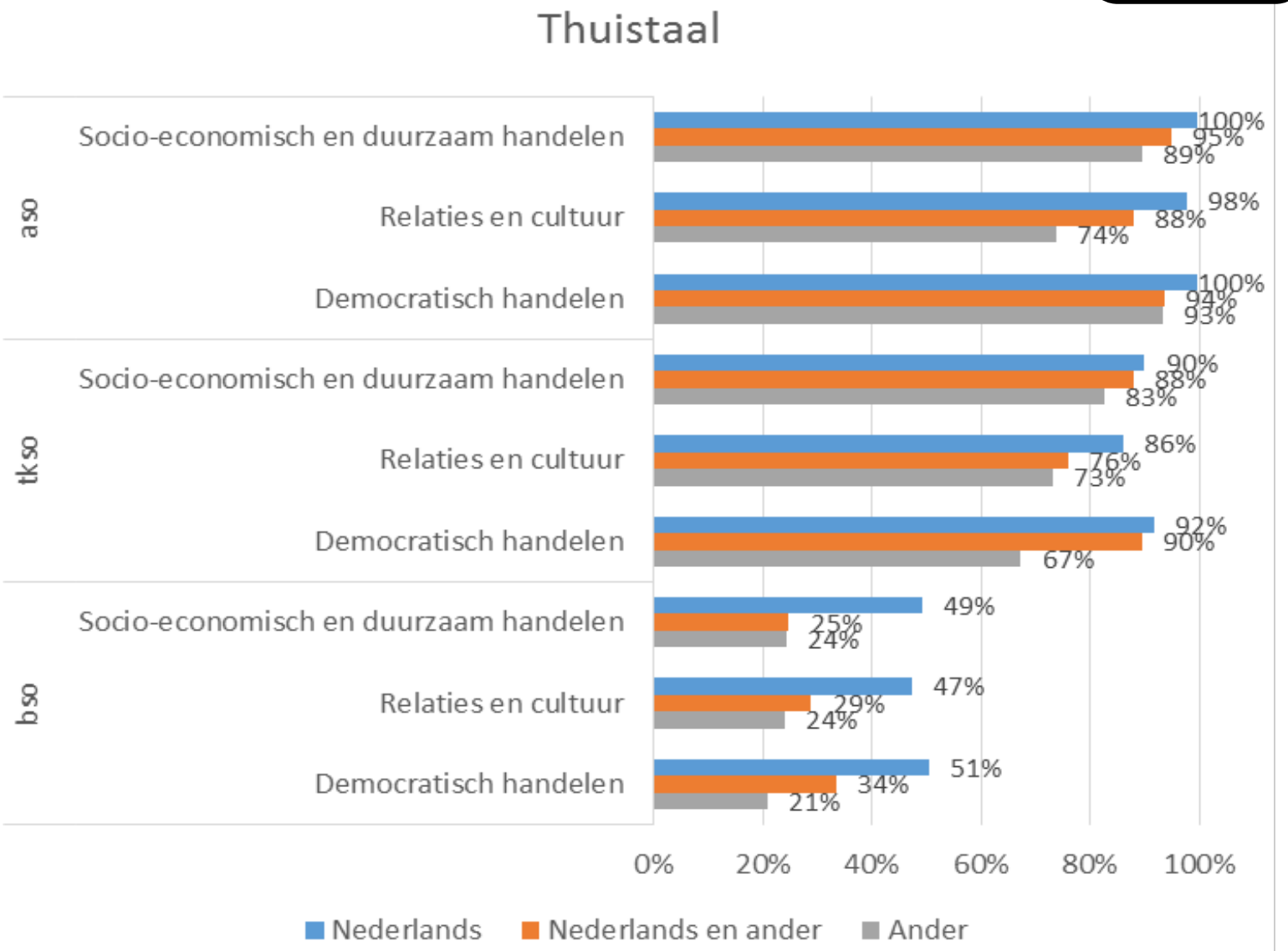
Resultaten per leerlingengroep

Resultaten per leerlingengroep

Resultaten per studiegebied: bso

studiegebied	 Socio-economisch & duurzaam handelen	 Relaties & cultuur	 Democratisch handelen
BSO	45%	43%	46%
handel	47%	45%	50%
mechanica-elektriciteit	45%	36%	43%
personenzorg	40%	51%	51%
voeding	52%	46%	51%
overige	46%	38%	40%

DEEL 2: VERGELIJKING PEILING BURGERZIN EN ICCS 2016

KU LEUVEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

Vergelijking ICCS en peiling burgerzin

ICCS 2016

- Tweede jaar SO
  (a-stroom en b-stroom)
- Gestratificeerde steekproef
  3138 leerlingen uit 160 scholen
- Cognitieve test, leerling-, school-, leerkrachtvragenlijst
- Afname: maart 2016

PEILING BURGERZIN

- Zesde jaar SO
  (aso, bso, kso, tso)
- Gestratificeerde steekproef
  4111 leerlingen uit 166 scholen
- Cognitieve test (DH), leerling-, school-, oudervragenlijst
- Afname: maart 2016

➔7249 leerlingen, uit 527 klassen, uit 326 scholen

Onderzoeksvraag

Verschillen leerlingen uit het tweede leerjaar van de eerste graad secundair onderwijs van leerlingen uit het tweede leerjaar van de derde graad secundair onderwijs wat betreft **verschillende burgerschapsuitkomsten**?

Politieke kennis

Vaardigheden en gedrag

Attitudes

Kanttekening

ICCS 2016

A-stroom
B-stroom

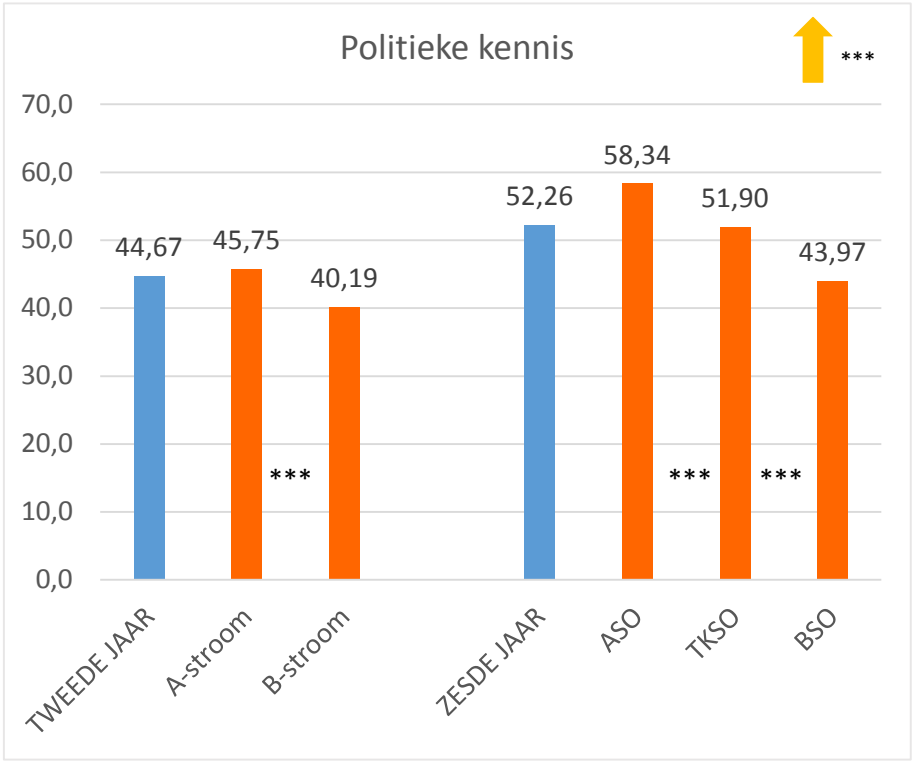
PEILING

aso
bso
kso
tso

➔ Cross-sectioneel onderzoek, dus geen uitspraken mogelijk over evolutie doorheen de tijd

RESULTATEN

Verschillen tussen onderwijsvormen - **Kennis**

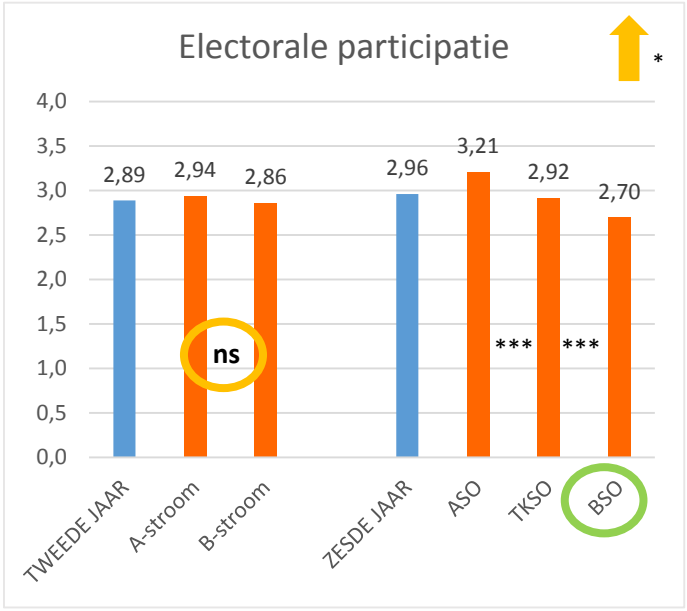
ns: not significant; * p < 0.05; ** p < 0.01; *** p < 0.001

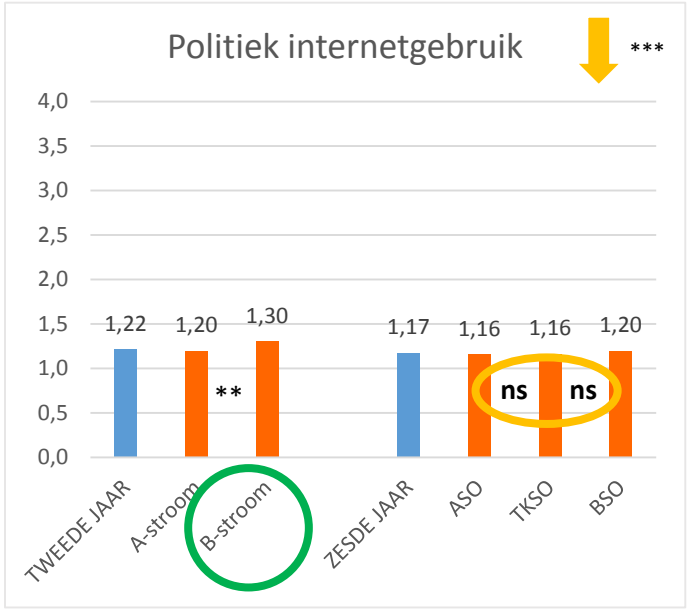
Het zesde jaar scoort significant hoger dan het tweede jaar wat betreft politieke kennis.

In het tweede jaar scoort de A-stroom significant hoger dan de B-stroom.

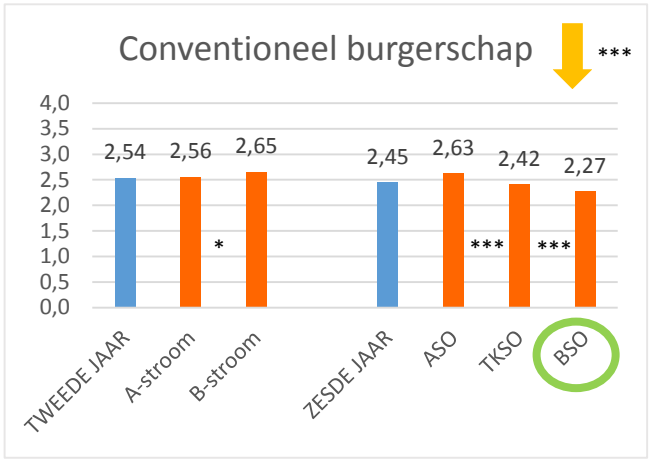
In het zesde jaar scoort aso significant hoger dan tkso en bso, en scoort tkso significant hoger dan bso.

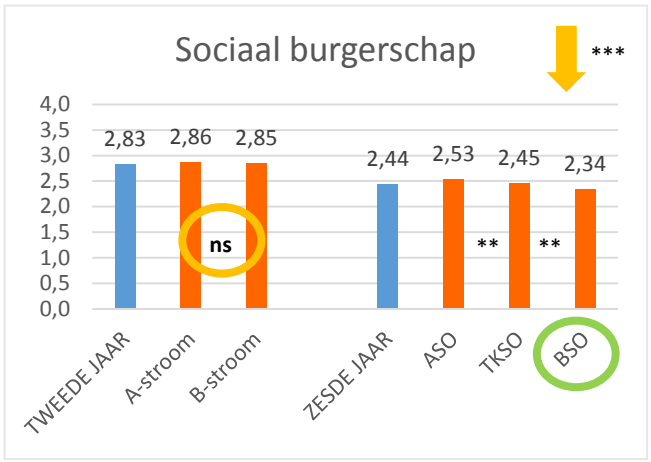
Verschillen tussen onderwijsvormen - **Vaardigheden**

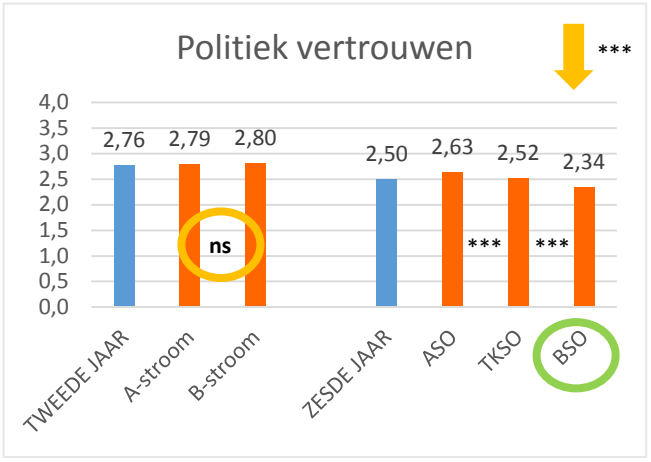

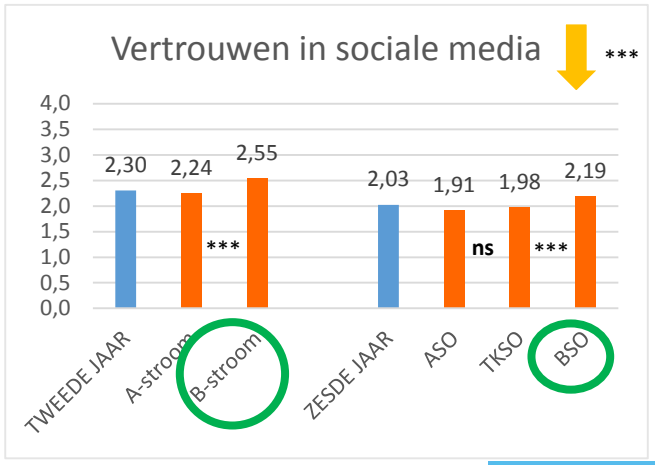

Verschillen tussen onderwijsvormen - **Attitudes**

DEEL 3: CONCLUSIE EN BESLUIT

KU LEUVEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN

Peiling burgerzin en burgerschapseducatie

- Globaal heel goede resultaten (≥ 80%)

- Maar grote verschillen tussen onderwijsvormen in:
  - Behalen van ET (toetsen)
    - Zeer goede resultaten voor aso, kso en tso
    - Zwakke resultaten voor bso (43% tot 46%) ~ resultaten PAV
  - Aspecten en attitudes t.a.v. burgerzin
    - Aso hoogst
    - Bso laagst

Peiling burgerzin en burgerschapseducatie

- Belang van leerling- en gezinskenmerken
  - **Geslacht**
    - Meisjes doen het minder goed op de kennistoetsen dan jongens
    - Maar ze vertonen wel een hogere mate van sociaal burgerschap en gelijkheid
  - **Thuistaal**
    - Leerlingen met een andere thuistaal doen het minder goed op de toetsen dan leerlingen die thuis Nederlands spreken
    - Maar ze scoren wel hoger op de attitudes, uitgezonderd ‘vertrouwen’

Peiling burgerzin en burgerschapseducatie

- Belang van leerling- en gezinskenmerken
  - **Thuisomgeving**
    - Stimulerend thuisklimaat en cultureel kapitaal hangen sterk samen met de prestaties op de toetsen en met de scores op de attitudeschalen

    - Interesse van de ouders in politieke en sociale onderwerpen (en de mate waarin ze belang hechten aan conventioneel en sociaal burgerschap) vertonen vooral een positieve samenhang met de attitudes van de leerlingen

Vergelijking peiling met ICCS 2016

- Leerlingen uit het tweede jaar en het zesde jaar verschillen van elkaar inzake burgerschapscompetenties

- Leerlingen uit verschillende onderwijsvormen verschillen van elkaar inzake burgerschapscompetenties (b-stroom en bso minst gunstige resultaten)

- Gevonden verschillen tussen onderwijsvormen zesde jaar kondigen zich al aan in het tweede jaar!

  → Potentieel kwetsbare groep leerlingen in B-stroom/bso

Vergelijking peiling met ICCS 2016

- Leerlingen uit beroepsonderwijs scoren (wel) hoger voor vertrouwen in sociale media (tweede/zesde) en politiek internetgebruik (tweede)

  → Sensibilisering van deze groep voor gevaren

- Al significante verschillen tussen onderwijsstromen in het tweede jaar (politieke kennis, conventioneel burgerschap, vertrouwen in sociale media, politiek internetgebruik)

  → Politieke socialisatie start vroeg

http://eindtermen.vlaanderen.be/peilingen/secundair-onderwijs/peilingen/files/burgerzin/Brochure_Burgerzin.pdf

Vragen?

margo.vandenbroeck@kuleuven.be

KU LEUVEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN